

PREDKLADACIA SPRÁVA

Na základe § 70 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovanom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) ako ústredný orgán štátnej správy pre sociálne poistenie predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Michala Šipoša, Lucie Drábikovej, Anny Andrejuvovej a Marka Šefčíka na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (tlač 292).

Ministerstvo k predloženému poslaneckému návrhu uvádza:

Všeobecne

Poslaneckým návrhom sa navrhuje zaviesť do zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) nový druh nemocenskej dávky „tehotenské“. Účelom tehotenského má byť predovšetkým zabezpečenie príjmu poistenkýň na úhradu zvýšených výdavkov spojených s tehotenstvom (strava, ošatenie, zdravotná starostlivosť a pod.).

So zámerom zabezpečiť príjem na úhradu zvýšených výdavkov spojených s tehotenstvom sa poslaneckým návrhom navrhujú aj zmeny v zákone č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (čl. II), zákone č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (čl. III) a zákone č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (čl. IV). Novelami predmetných právnych predpisov sa navrhuje tehotenské štipendium, ktoré má byť za podmienok uvedených v zákone vyplácané tehotnej študentke vysokej školy, resp. plnoletej tehotnej žiačke strednej školy, ako aj zavedenie dávky tehotenské v systéme sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov.

Stanovisko

Zo systému nemocenského poistenia sa aktuálne poskytujú nemocenské dávky: nemocenské, materské, ošetrovné a vyrovnávací dávka. Poslaneckým návrhom sa rozširuje okruh nemocenských dávok o nemocenskú dávku „tehotenské“.

Z poslaneckého návrhu vyplýva, že základnou podmienkou nároku na tehotenské, bude rovnako ako pri všetkých ostatných nemocenských dávkach, existencia nemocenského poistenia, resp. plynutie ochrannej lehoty po zániku nemocenského poistenia v čase vzniku dôvodu na poskytnutie nemocenskej dávky. Obdobne ako v prípade materského sa tiež navrhuje, aby podmienkou nároku na tehotenské bolo získanie aspoň 270 dní nemocenského poistenia v posledných dvoch rokoch ku dňu, od ktorého začína plynúť 27. týždeň pred predpokladaným, lekárom určeným dňom pôrodu.

Výška tehotenského sa navrhuje určiť na úrovni 15 % denného vymeriavacieho základu na určenie výšky nemocenskej dávky (denný vymeriavací základ). Zároveň sa navrhuje, aby výška tehotenského nebola nižšia ako 10 % maximálneho denného vymeriavacieho základu,

čo bude v roku 2021 pri 30-dňovom mesiaci predstavovať sumu 215,50 eura.

Z uvedených skutočností vyplýva, že obdobne ako pri všetkých dávkach nemocenského poistenia je nárok na tehotenské podmienený existenciou nemocenského poistenia a účasťou na ňom v zákonom stanovenom rozsahu. Z hľadiska podmienok nároku na tehotenské ako aj určovania sumy tehotenského možno konštatovať, že dávka tehotenské zapadá do systému nemocenského poistenia a súčasne rešpektuje základné princípy, na ktorých je zákon o sociálnom poistení postavený.

Obdobne ako v systéme sociálneho poistenia sa navrhuje zaviesť tehotenské aj v systéme sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov, a to vo výške 200 eur mesačne.

V nadväznosti na zavedenie novej nemocenskej dávky tehotenského sa navrhuje pre všetky tehotné študentky, bez ohľadu na formu štúdia a stupeň štúdia, ako aj bez ohľadu na to, či ide o verejnú, štátnu alebo súkromnú vysokú školu a žiačky stredných škôl po dovŕšení 18. roku veku, bez ohľadu na formu štúdia, ako aj bez ohľadu na to, kto je zriaďovateľom strednej školy poskytovanie tehotenského štipendia od začiatku 27. týždňa pred očakávaným dňom pôrodu určeným lekárom, mesačne v sume 200 eur.

Návrh na zavedenie tehotenského do systému sociálneho poistenia, systému sociálneho zabezpečenia a zavedenie tehotenského štipendia pre tehotné študentke vysokej školy, resp. plnoleté tehotné žiačky strednej školy je v súlade s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky na roky 2020-2024, v ktorom sa vláda zaviazala, že *zavedie podporu budúcich matiek vo forme tehotenského príspevku vo výške 200 eur, ktorý sa poskytne každej študentke a nemocensky poistenej žene od začiatku štvrtého mesiaca tehotenstva.*

Medzirezortné pripomienkové konanie

Kancelária verejnej ochrankyne práv uplatnila pripomienku, v ktorej žiada zosúladiť spôsob výpočtu nemocenskej dávky tehotenské v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia policajtov tak, aby vypočítaná výška predmetnej dávky bola najmenej v sume, ktorá by tehotnej policajтке patrila v prípade, ak by spadala do všeobecného systému sociálneho poistenia.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky k pripomienke uviedlo, že podmienky vzniku nároku na dávky sociálneho zabezpečenia, vrátane dávok nemocenského zabezpečenia, z ktorého sa bude poskytovať nová dávka – tehotenské, sú upravené odlišne od podmienok vzniku nároku na dávky sociálneho poistenia, pričom tieto nie je možné a ani dôvodné vzájomne porovnávať a to v akomkoľvek smere. Vzhľadom na zásadný systémový rozdiel medzi osobitnou právnou úpravou a všeobecnou právnou úpravou je potrebné jednotlivé plnenia, vo forme dávok poskytovaných z týchto systémov, hodnotiť v kontexte osobitostí týchto sociálnych systémov, a teda vo vzájomných súvislostiach.

Legislatívnotechnické pripomienky

Ministerstvo s uvedeným návrhom súhlasí pričom odporúča vykonať nasledujúce legislatívnotechnické zmeny v predmetnom návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky:

1. V čl. I bode 3 § 47a ods. 3 úvodnej vete sa na konci pripája toto slovo: „povinného“.

Odôvodnenie:

Navrhuje sa precizovať a pojmomologicky zosúladiť navrhovaný text so zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

2. V čl. I bode 3 § 47a ods. 3 písm. b) sa vypúšťa slovo „povinného“.

Odôvodnenie:

Navrhuje sa precizovať a pojmomologicky zosúladiť navrhovaný text so zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

3. V čl. II úvodnej vete sa za slovami „zákona č. 155/2019 Z. z.“ vkladajú slová „zákona č. 221/2019 Z. z.“.

Odôvodnenie

Legislatívno-technická úprava, zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol novelizovaný aj zákonom č. 221/2019 Z. z.

4. V čl. II bode 5 poznámka pod čiarou k odkazu 49abaa znie:

„49abaa) § 9a zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č./2020 Z. z.
§ 47a zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č./2020 Z. z.“.

Odôvodnenie:

Navrhuje sa doplniť poznámku pod čiarou aj o citáciu § 9a zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov z dôvodu, aby nedochádzalo k súbežnému poskytovaniu tehotenského štipendia a tehotenského vyplácaného Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia alebo útvarom sociálneho zabezpečenia.

Záver:

Vzhľadom na uvedené ministerstvo odporúča vláde Slovenskej republiky vysloviť s návrhom poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Michala Šipoša, Lucie Drábikovej, Anny Andrejuvovej a Marka Šefčíka na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (tlač 292) **súhlas s pripomienkami uvedenými v predkladacej správe.**